

Sermó del coremer

19 de març de 2016, dissabte del Ram
Convent de Sant Vicenç Ferrer, Manacor

PRESENTACIÓ DEL COREMER 2016, MN. MIQUEL GUAL

M'han encomanat la tasca de presentar el Coremer d'enguany, Mn. Miquel Gual. La veritat és que no és una tasca sinó un goig i un plaer, perquè sempre he considerat el predicador d'avui com un bon amic amb el qual he mantingut una relació fluida i fraternal.

No vos narraré el seu extens currículum perquè, el podeu trobar en el programa de mà; així i tot, deixau-me que en ressalti algunes pinzellades. Mn. Miquel Gual és de Campanet; va anar al seminari de jovenet i fou ordenat prevere el juny de 1970; estrenà el seu ministeri a Burundi que exercí per espai de cinc anys en aquella terra africana. Ha estat també rector d'alguns pobles i ciutats importants entre les quals s'hi compten Sóller i Manacor.

Es doctor en teologia dogmàtica i llicenciat en filosofia per la Universitat Ramon Llull de Catalunya. Per espai de sis anys va ser Vicari Episcopal d'una de les Zones de Palma, professor del Centre d'Estudis Teològics de Mallorca, també de l'Escola Universitària Albert Giménez, membre del Consell Permanent del Institut de Ciències Religioses i actualment és el Vicari Episcopal per a l'Educació.

En el seminari convisquérem molts anys i compartírem tasques comunes; jo vaig dir missa un any abans que ell i crec conèixer-lo prou bé. Per això m'atrevesc a descriure Miquel Gual com un home amb una personalitat pròpia i definida, conseqüent amb el que pensa, diu les veritats a la cara, bon amic, compromès, d'una espiritualitat profunda... i encara el vos definiré amb una paraula que solíem utilitzar en el seminari quan al·ludíem a qualcú que destacava per algun mèrit, talent, qualitat o virtut. D'aquesta persona em dèiem eminent. I crec que és un adjectiu que li escau. Mn. Gual és un dels eminents perquè excel·leix amb molts aspectes com ha demostrat al llarg de tots els seus anys de vida sacerdotal.

Estic segur que passarem gust d'escoltar les seves paraules, que esper siguin entenedores, perquè a vegades els eminents volen molt amunt i són malts de seguir.

Bromes apart, amics i amigues, don pas al nostre Coremer d'enguany, amb el desig que la seva predicació ens ajudi a viure amb intensitat aquests dies sants que avui encetam. Mn. Gual, Vós teniu la paraula.

Mn. Andreu Genovart Orell
Rector de Manacor

PEL CAMÍ DE LA SETMANA SANTA

Era el Primer Concili de Nicea, reunit l'any 325, poc temps després que Constantí donàs la llibertat als cristians, el qui senyalava la data de la celebració de la Pasqua cristiana. Així doncs, a partir de dit Concili, el primer diumenge després de la lluna plena, que segueix l'equinocci de primavera, és Pasqua. La celebració

primerenca de la Pasqua d'enguany m'ha recordat aquells vers escrits per Mn. Llorenç Riber tot just als inicis del segle passat, que diuen:

*Enguany la Pasqua florida
ha florit tan primerenc
com una rosa expandida
sobre un roser hivernenc,
com una càndida rosa
a la presència de Déu.*

Sermó del coremer

19 de març de 2016, dissabte del Ram
Convent de Sant Vicenç Ferrer, Manacor

*A fi de març s'és desclosa
la flor alta de la neu.*

Som a les darreries del mes de març, i, de bell nou, moguts per la fe o per uns sentiments religiosos més o menys profunds, ens disposam a celebrar el misteri central del cristianisme, un misteri de mort i de resurrecció, eix central de la fe de molts dels qui avui som aquí presents. En efecte, el misteri pasqual és misteri de mort i de resurrecció, dos conceptes inseparables, dues cares d'una única moneda les quals ens duen a demanar-nos: **perquè mor Jesús? Què vol dir que ha ressuscitat?** L'intent d'aportar un poc més de llum sobre ambdós interrogants constituirà l'eix central de la meva aportació en aquest vespre, quan som ja a punt d'iniciar la Setmana Santa de l'any del Senyor 2016.

A l'Antic Testament, i més concretament en el llibre dels Reis llegim aquestes paraules: *“Acab va explicar a Jezabel tot el que Elies havia fet i com havia matat tots els profetes. Llavors, Jezabel va enviar un missatger per dir a Elies: Que els déus em facin caure al damunt tota casta de mals si demà en aquesta mateixa hora no he fet amb la teva vida el que tu has fet amb la d'ells! Elies tingué por i va fugir per salvar la vida”* (1 Re 19, 1ss.).

Marc, en el seu evangeli, escriu: *“Immediatament, quan encara Jesús*

parlava, es presentà Judes, un dels Dotze. L'acompanyava un grup de gent armada amb espases i garrots, que venia de part dels grans sacerdots, dels mestres de la Llei i dels notables. El qui el traïa els havia donat aquesta contrasenya: és el qui jo basaré. deteniu-lo i emportau-vos-el ben custodiat... Ells s'abraonaren damunt Jesús i el detingueren...

Jesús els digué: Heu sortit a agafar-me armats amb garrots i espases, com si fos un bandoler. Cada dia era amb vosaltres al Temple ensenyant i no em vau detenir. Però és que s'han de complir les Escripures” (Mc 14,43ss.).

És evident que la mort de Jesús no fou el resultat d'un accident fortuït, ni la conseqüència de cap patologia d'ordre psicològic, sinó el resultat del seu compromís profètic, el qual el dugué, a diferència d'Elies, no només a no fugir de les situacions adverses, sinó que endemés acceptà viure una situació absolutament natural i vulnerable, rebutjant qualsevol messianisme de força o de poder. Avui diríem que va viure arriscant constantment la seva vida sense tenir cap guardaespalles que el protegís.

No hem d'oblidar que els profetes d'Israel eren homes revestits de la força de Déu per transmetre al poble la voluntat del mateix Déu, malgrat el voler de Déu no

Sermó del *coremer*

19 de març de 2016, dissabte del Ram
Convent de Sant Vicenç Ferrer, Manacor

sempre coincidís amb la manera d'entendre la religió que practicaven els hebreus, ni en la forma d'exercir el poder que tenien els reis del poble.

També avui, dos mil anys després, segueix ressonant en la nostra oïda, la veu del darrer dels profetes, Jesús de Nazaret, el qual ens convida a superar aquells formulismes religiosos buits de sentit i amb continguts només aparents, per recuperar el contingut real de la seva vida amb tota la densitat i dinamisme que la caracteritzaren. Una vida que suscità, inicialment, resistència per convertir-se, més tard, en complot i fins i tot violència per part dels qui es sentien incòmodes davant un missatge semblant. Aquesta és la primera etapa que cal recórrer per reconstruir, des de la fe, l'abast salvífic de la mort de Jesús.

Les actituds de Jesús, també les seves paraules i accions, provocaren entre els seus reaccions molt diverses; així, mentre que per uns eren gests alliberadors, per altres esdevenien motiu d'escàndol, ja que en el fons el messianisme de Jesús no coincidia amb la idea que en tenia la majoria del poble. És, doncs, des de la perspectiva global de la seva vida que ens revelen els quatre evangelis, que ens haurem de demanar de nou: **Per què mor Jesús?**, Jesús mor:

- Per no haver volgut prendre part amb els qui ostentaven el poder, tant civil com religiós. Enfront del qual ell optà pel servei humil i generós.
- En segon lloc, Jesús mor per somniar amb una humanitat nova aixecada sobre la fraternitat; fugint de qualsevol tipus d'exclusió o de domini sobre l'altre.
- Darrerament, Jesús mor també per l'atreviment i el coratge de mostrar el rostre d'un Déu diferent. Un atreviment considerat per la majoria del poble com a blasfèmia.

Aquests son els principals motius pels quals fou acusat Jesús, segons el relat dels Evangelis. En efecte,

I.- Jesús rebutja qualsevol poder per dur endavant la seva missió messiànica.

Enfront del paper de força que vol mostrar Elies davant el rei, segons llegim en el llibre dels Reis (17, 1 i cap.18), els sinòptics obrin el relat de l'acció profètica de Jesús amb l'episodi de les temptacions en el desert, amb la qual cosa aquests autors neotestamentaris ens situen en la perspectiva d'un messianisme allunyat de la força i del poder. Més allà de les possibles interpretacions del mateix text, crec que la línia de lectura que cal potenciar és la lectura feta en clau històrica; és a dir, aquella que evoca

Sermó del coremer

19 de març de 2016, dissabte del Ram
Convent de Sant Vicenç Ferrer, Manacor

altres fets constitutius de la Història de la Salvació. Així, des d'aquesta perspectiva es descobreix que allà on el poble hebreu va fracassar una i altra vegada incomplint l'aliança amb Déu, el camí del desert, és el lloc on Jesús triomfa, i amb ell s'inicia el camí vers l'aliança definitiva que culminarà amb la seva Pasqua. El que cal cercar, doncs, en aquest text, és una lectura existencial que afecta el cor de l'home i de la dona d'avui. En efecte, tota persona experimenta en la seva vida la condició de ser fill d'Adan –és a dir, una condició de fragilitat–; l'experiència humana de Jesús no és cap excepció; la seva experiència s'inscriu també en aquesta tensió que és necessari resoldre entre el fet de ser fill d'Adan i fill de Déu alhora.

L'experiència humana i religiosa d'Israel té molt a veure, com esmentava abans, amb el desert, entès com a lloc dialèctic per l'home. El desert revela la fragilitat radical de la persona i, a la vegada, augmenta el desig de superar-la. El desert, per tant, serà el lloc de la temptació de Jesús, fill d'Adan, criatura fràgil i, no obstant això, el desert és també un indret que estimula les ganes de superació.

Però, Jesús no arriba sol al desert, sinó que com molt bé indica l'evangelista hi va

“conduït per l'Esperit”; el mateix Esperit que havia davallat damunt ell a la riba del Jordà quan Joan el batiava. Així, aquests dos indrets, el Jordà i el desert, es converteixen en llocs carregats de simbolisme i de significança, ja que a la riba del Jordà Jesús es deixa engendrar per Déu: *“Tu ets el meu Fill, el meu estimat, avui jo t'he engendrat”*, digué la veu celestial. A la riba del Jordà, doncs, Jesús és presentat com l'esperat del poble des de segles endarrere. Per altre costat, l'engendrament del Pare és l'engendrament de l'home nou, l'home de veritat que ve a resoldre l'equació fragilitat-desig o fill-d'Adan-fill-de-Déu; una equació que quedà resolta en la persona de Jesús, de tal manera que ens permet afirmar que: *“tan humà, tant humà com Jesús només podia ser Déu”*. Dit altrament, la vida de Jesús esdevé revelació i demostració d'una autèntica antropologia.

Mes, la fragilitat de Jesús no només queda patent en el desert, sinó que com molt bé indica Lluç al final d'aquest mateix passatge: *“El diable s'allunyà d'ell durant un temps”*; però només durant un temps. Una altra prova important a la qual Jesús va haver de respondre fou la seva passió i condemna a la Creu. Allà també va ser provat intentant que demostràs quina era la seva força i el seu poder: *“Aleshores es*

Sermó del coremer

19 de març de 2016, dissabte del Ram
Convent de Sant Vicenç Ferrer, Manacor

posaren a escopir-li... -diu l'evangelista Joan-, mentre altres li pegaven bufetades, dient: fes de profeta, Messies, Endevina qui t'ha pegat. Altres es burlaven dient-li: Tu que havies de destruir el santuari i reconstruir-lo en tres dies, salva't a tu mateix, si ets el Fill de Déu, i baixa de la creu". A totes aquestes provocacions Jesús responia amb el silenci i amb una aparent impotència; per això, mor mostrant la més fonda debilitat humana.

Així doncs, Jesús mor pel fet d'haver menyspreat fins al final de la seva vida qualsevol messianisme de poder, així com també les fal·làcies anomenades "riquesa", "poder" o "èxit", que són les que oculten a l'home la seva pròpia fragilitat i fan que es cregui capaç de convertir en realitat el seu desig il·limitat.

A partir d'aquesta opció, clarament assolida, és lògic que el gran combat de Jesús fora el d'oposar-se a aquells que usurpen i administren el poder religiós: els escribes, fariseus, sacerdots i ancians. En efecte, la major perversió del poder es troba en el poder religiós, ja que la seva capacitat de domini sobre la persona és exercida en nom de Déu. Jesús coneixia la hipocresia del poder civil; coneixement que s'evidencia quan aconsellant els seus deixebles els diu: *"Els reis de les nacions les dominen com si fossin amos, i els qui*

tenen poder damunt d'elles es fan dir benefactors. Però, vosaltres no heu d'actuar així" (Lc 22,25). Si Jesús coneixia el possible abús en l'exercici del poder civil, amb molta més força fustiga el poder religiós; basta rellegir les malediccions que dirigeix als escribes i fariseus per adonar-se'n: *"Els mestres de la Llei i els fariseus s'han assegut a la càtedra de Moisès -diu Jesús als deixebles-. Feis i observau tot el que us diguin, però no actueu com ells, perquè diuen i no fan..."* (Mt 23, 2ss.).

Tanmateix, convé aclarir el sentit del combat mantingut per Jesús contra el poder. Per tal d'evitar qualsevol malentès hem de precisar que la seva lluita no té connotacions revolucionàries, en el sentit polític del terme. Tots sabem que aquests moviments, tant d'esquerres com de dretes, mantenen un denominador comú: el desig de posseir el poder. El combat profètic de Jesús, en canvi, és diferent; la seva diferència es posa de manifest amb l'entrada humil i pobre a la ciutat de Jerusalem, fet que recordam cada any el dia del Ram.

En definitiva, la història de Jesús és una revelació clara de la vulnerabilitat que assoleix des del seu naixement fins a la Creu. En cap moment de la seva vida cerca el poder i menys elucubra la

Sermó del coremer

19 de març de 2016, dissabte del Ram
Convent de Sant Vicenç Ferrer, Manacor

manera per fer-se amb ell; el que vol és convertir-lo i transformar-lo en servei als més petits, pobres i marginats de la societat; per això es convertirà en pedra rebutjada per esdevenir, després de la resurrecció, pedra d'angle que tanca tota una història volguda per Déu com Història de Salvació per a tots els homes.

II.- El messianisme de Jesús és humanitzador.

Lluc en el seu evangeli subratlla amb força la relació directa que hi ha entre el rebuig del poder i la praxi positiva de Jesús a favor dels més febles i oprimits: *“L'Esperit del Senyor reposa damunt mi, perquè ell m'ha ungit* -escriu Lluc amb motiu de l'anada de Jesús a la Sinagoga-. *M'ha enviat a portar la bona nova als pobres* -segueix dient l'evangelista-, *a proclamar als captius la llibertat i als cecs el retorn de la llum, a posar en llibertat els oprimits, a proclamar l'any de gràcia del Senyor”* (4 18-19). És significatiu que, en coherència amb el text d'Isaïes que s'atribueix a ell mateix, Jesús es confessa com a “Fill de l'home”. Jesús volgué ser un home com els demás, un home normal sense amagar darrera cap mentida la fragilitat del qui es sentia “fill d'home”.

No resulta gens difícil descobrir, al llarg de la seva vida pública, moltes de les accions que ens fan dir que la seva missió

fou una missió profundament humanitzadora. En efecte, Jesús, a casa de Pere, tot just després de la crida dels primers deixebles, palesa aquesta dimensió, que acompanyarà tot el seu ministeri, donant la ma a la sogre de Pere per posar-la de peus. De la mateixa manera que integra l'adultera en el marc de la seva vida social, o treu els leprosos de la incomunicació a la qual havien estat condemnats per causa de la lepra. Tot un conjunt de fets i de paraules que parlen d'una voluntat d'apaivagar situacions de dolor, canviant el seu rumb per fer-les més humanes i suportables.

Per altre costat, aquest messianisme humà que descobrim com un tret principal de la seva missió, Jesús no el vol exercir sol. Per aquest motiu incorpora a la seva tasca els deixebles que ha triat, i els demana que vulguin compartir la seva passió pel Regne, una passió viscuda amb tota fragilitat i allunyada de qualsevol tipus de poder. El pas que han de fer els deixebles entre l'abans i el després de la crida ve significat simbòlicament a l'evangeli de Mateu en aquell passatge on Jesús els convida a passar a l'altra vorera del llac (Mt 8,18ss.). Sense trencar amb el passat, sense el coratge de passar a l'altra riba és impossible entrar en la dinàmica que anima la praxi “del fill de l'home”. Atreure els deixebles a l'altra vorera

Sermó del coremer

19 de març de 2016, dissabte del Ram
Convent de Sant Vicenç Ferrer, Manacor

significa, doncs, alliberar-los de les seguretats del poder, per fer-los homes que treballen, des de la seva fragilitat, a favor del Regne. Passar a l'altra riba és una convidada a viure la veritat de l'home, tot i essent conscients del risc que això pot suposar, trobar-se en minoria.

III.- Finalment, Jesús fou condemnat a mort perquè tingué el coratge i l'atreviment de revelar-nos un Déu diferent.

El Déu de Jesucrist és un Déu de misericòrdia, no de sacrifici. *"Si haguéssiu entès el que vol dir allò de: 'El que jo vull és amor, i no sacrificis', no hauríeu condemnat uns homes que no tenen culpa"* (Mt 12, 7), expressió de Mateu que ens situa davant dues praxis oposades entre elles; així, mentre una apunta vers un Déu desfigurats, l'altra, en canvi, revela el vertader rostre de Déu, el Déu de la misericòrdia. L'existència de Jesús de Natzaret queda constituïda per la íntima articulació entre el sentit que revela de Déu i la seva pràctica de cada dia, coherent amb el que ensenyava. No obstant això, la revelació que feu de Déu resultà mortal: *"Els fariseus -diu Mateu- sortiren i prengueren l'acord de fer morir Jesús"* (Mt 12, 14). Però, diguem-ho novament, Jesús no va morir en virtut d'un sistema penal de compensació o de

reparació formal pels pecats comesos; Jesús va morir per la fermesa en revelar Déu com a diferent del que presentava la religió del seu poble i per haver-ho fet amb formes diferents a les del poder religiós: fent-se pròxim i alliberador de l'home malmès i, al mateix temps, desemmascarant el poder religiós com una instància de domini, aliena a Déu i enemiga de l'home.

Revelar en la pràctica, de manera enèrgica i fins a les darreres conseqüències, un Déu diferent era una empresa que ja havia conduït molts de profetes d'Israel a la mort, i Jesús no podia ser-ne una excepció. Des de la consciència que tenia de la seva missió, ell havia vingut a donar testimoni de la veritat, i sabia que el seu testimoni el portaria a "l'hora", segons l'expressió de Joan, per la qual s'havia preparat des de l'inici de la vida pública, l'hora de la Creu. La Creu, per tant, no és el lloc del darrer alè de Jesús llançat vers Déu per satisfer-lo. La Creu és el darrer i més eloqüent dels signes realitzats durant la seva vida. El Calvari, lloc de l'execució dels condemnats, no va ser l'indret cercat per Jesús, però sí assolit com la conseqüència del nou estil de relacionar-se amb el Déu que havia predicat i mostrat durant la seva existència; una manera de parlar de Déu que resultava

Sermó del coremer

19 de març de 2016, dissabte del Ram
Convent de Sant Vicenç Ferrer, Manacor

blasfema pels oficialistes de la religió, els quals volien mantenir, pel seus interesso egoistes, la llunyania del Déu revelat per Jesús com Abba – Pare.

En el Calvari, Jesús experimentà de nou la temptació del poder que havia rebutjat en el desert, a l'inici de la seva vida pública. Malgrat tot, persisteix en el combat de l'home fràgil, sense amagar la seva fragilitat darrera cap poder, ni humà ni diví; simplement, acceptant la no intervenció o absència de Déu, es limita a confiar la seva fragilitat a Aquell que l'engendrà, el Pare del cel, amb la certesa que el desig de l'home troba la seva plenitud en la veritat de Déu.

I la veritat de Déu té un nom. Resurrecció.

Però, com hem d'entendre la Resurrecció? Com la confirmació del Pare a l'obra i missió de Jesús; sense oblidar que la autenticació de la seva obra queda inscrita en el registre de la fe. Vull dir que cap dels dos fets, ni la seva vida messiànica, ni la seva resurrecció, poden convertir-se en objecte d'un estudi empíric –palpable o materialment verificable–, sinó que només cobren relleu i importància quan són acceptats des de la fe.

Amics i amigues, deixau-me acabar aquestes paraules de meditació, amb la lectura poètica que una monja

contemplativa escriví poc temps abans de la seva mort. És un poema al·legòric sobre el misteri de mort i de resurrecció, inspirat en un arbre tan humil com és la figuera. Diu així:

Sa Figuera

*De s'hort anant i venguent
sa Figuera contemplava
com en silenci, lentament,
de son fullatge esplendent
tota ella es despullava.*

*Ha donat tot quant tenia:
fruita, fulles i color...
És tota una al·legoria
del qui se dona amb amor!*

*Aturmentada pel vent
sols unes branques li queden...
(viva imatge del dolor),
que mirant al cel esperen
un futur ressorgiment.*

*Sembla que dorm o que és morta,
mes... té vida interior,
i d'ella en traurà més força
per donar-li més fruit, més verdor.*

*Desperta't ànima meva,
no te perdis sa lliçó!
Et dona llum sa Figuera,
camí de resurrecció.*

*No vulguis esser banal,
aprofita aquesta llum
i donaràs el perfum
del gran Misteri Pasqual.*

*Sor Maria Dolores Balle Mas CRL
Canònica de Santa Maria Magdalena*

Bona Pasqua de Resurrecció!
Mn. Miquel Gual Tortella